

OKRUHY OTÁZOK NA ŠTÁTNE SKÚŠKY

V AKADEMICKOM ROKU 2024/2025
magisterské štúdium – Verejná správa

Verejná správa – 1. blok

1. Verejná moc, štátna moc, verejná správa. Teória deľby štátnej moci a verejná správa. Subjekty, objekty a ciele verejnej správy. Charakteristika administratívno-právnych vzťahov na Slovensku a v EÚ.
2. Organizácia štátnej správy v SR, druhy orgánov a vykonávatelia štátnej správy. Charakteristické črty a systém orgánov štátnej správy v SR. Spravujúce a spravované subjekty vo verejnej správe.
3. Územné a správne usporiadanie SR. Decentralizácia verejnej správy. Právna úprava samosprávy na Slovensku. Záujmová samospráva, jej subjekty a ich orgány.
4. Postavenie subjektov územnej samosprávy v systéme verejnej správy na Slovensku. Charakteristické črty a orgány subjektov územnej samosprávy. Charty Rady Európy pre miestnu a regionálnu samosprávu a ich aplikácia v podmienkach SR.
5. Charakteristické črty, úlohy a funkcie verejno-právnych inštitúcií. Postavenie špeciálnych verejno-právnych inštitúcií (korporácií, ustanovizní) v systéme verejnej správy v SR (Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, Národná banka Slovenska, Slovenská akadémia vied, Slovenská televízia a rozhlas a ďalšie).
6. Kontrola vo verejnej správe - pojem, funkcie, právna úprava a charakteristika. Ciele, základné črty, funkcie a klasifikácia kontroly vo verejnej správe. Postavenie a úlohy kontrolných orgánov v SR. Finančná kontrola verzus kontrola vo verejnej správe. Postup pri vykonávaní kontroly.
7. Zodpovednosť vo verejnej správe v SR. Právna zodpovednosť, charakteristické črty a klasifikácia. Zodpovednosť spravovaných subjektov, vykonávateľov verejnej správy a právne záruky vo verejnej správe.
8. Správny delikt (pojem a klasifikácia). Charakteristické znaky správneho deliktu a znaky skutkovej podstaty. Zodpovednosť za výkon verejnej správy v podmienkach SR.
9. Pojem správne konanie, pôsobnosť právneho poriadku a jeho vzťah k osobitným procesným predpisom. Zásady, subjekty a účastníci správneho konania. Rozhodnutie a výkon rozhodnutia v správnom konaní a opravné prostriedky.

10. Charakteristika vnútornej správy SR. Správa na úseku zabezpečovania osobného stavu obyvateľstva (meno a priezvisko, rodné číslo, štátne občianstvo, evidencia obyvateľstva, hlásenie pobytu občanov SR, evidencia pobytu cudzincov a ďalšie) na úseku archívov a registratúr. Právna úprava združovania a zhromažďovania.
11. Charakteristika policajnej správy v SR a jej organizácia. Štátne zložky polície. Obecná polícia na Slovensku. Súkromné bezpečnostné služby.
12. Pojem a klasifikácia daní, poplatkov a ciel. Charakteristika správy daní, poplatkov a ciel. Orgány štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v SR. Postavenie Finančného riaditeľstva SR. Daňové konanie v SR.
13. Charakterizujte jednotlivé formy makrointegrácie (colná politika, voľný pohyb tovarov, služieb, kapitálu a osôb; národné hospodárske kompetencie a politiky, resp. spoločná mena). Definujte ich v rámci genézy vzniku EÚ do súčasnosti (pásмо voľného obchodu, colná únia, spoločný trh, hospodárska a menová únia, politická únia).
14. Vysvetlite rôzne typy rozhodovacích procesov v EÚ a úlohy jednotlivých európskych inštitúcií a členských štátov v nej. Doplníte zmeny v súvislosti so Zmluvou z Nice, Európskej ústavnej zmluvy, Lisabonskej zmluvy a iniciatív rôznych členských štátov za posledných 10 rokov.
15. Vysvetlite tvorbu príjmov a štruktúru výdavkov EÚ, ako aj politický proces vzniku rozpočtu tzv. viacročného finančného rámca EÚ. Definujte príjmovú a výdavkovú štruktúru zdrojov pochádzajúcich a smerujúcich do EÚ zo strany SR (od začiatku jej členstva).
16. Definujte koncept tzv. európskeho občianstva zavedeného Maastrichtskou zmluvou a vysvetlite hlavné rozdiely medzi Európskou ústavnou zmluvou a Lisabonskou zmluvou. Charakterizujte proces kreovania Európskej komisie a vymenujte najdôležitejších aktérov rozhodovacích procesov EÚ (v rokoch 2024-2029).
17. Definujte rozdiely medzi hospodárskou a menovou úniou v EÚ a podmienky vstupu členského štátu pri vstupe do menovej únie. Uvedte výhody a nevýhody zavedenia spoločnej meny pre hospodársku stabilitu, konkurencieschopnosť a fiškálnu politiku členských štátov.
18. Charakterizujte výzvy a problémy európskej integrácie v súčasnosti, faktory ovplyvňujúce jej ďalší vývoj a spôsoby prejavu tejto výzvy v oblasti hospodárskej, sociálnej a regionálnej politiky EÚ (opatrenia a stratégie, ktoré prijíma EÚ na riešenie týchto problémov s cieľom posilniť hospodársku súdržnosť a stabilitu EÚ).
19. Vysvetlite špecifiká EÚ ako regionálneho hospodárskeho zoskupenia v porovnaní s inými integračnými blokmi vo svete. Charakterizujte ekonomické, politické a inštitucionálne odlišnosti a vplyv na jej fungovanie EÚ. Poukážte na výhody a nevýhody modelu integrácie pre členské štáty a ich občanov.
20. Pracovnoprávne vzťahy – predmet úpravy pracovného práva. Znaký pracovnoprávných vzťahov a subjekty. Základné a odvodené pracovnoprávne vzťahy. Pracovnoprávne vzťahy vo výrobnej a nevýrobnej sfére. Pôsobnosť Zákonníka práce na pracovnoprávne vzťahy.

21. Štátna služba - všeobecná charakteristika a spoločenská funkcia. Systémy štátnej služby. Druhy štátnej služby. Zamestnanecké vzťahy v štátnej službe. Osobitné práva a povinnosti štátnych zamestnancov. Disciplinárna zodpovednosť v štátno-zamestnaneckých vzťahoch.
22. Verejná služba ako činnosť zamestnancov pri plnení úloh vo verejnej správe. Črty a princípy výkonu verejnej služby. Zamestnanecké vzťahy pri výkone práce vo verejnom záujme. Právne postavenie verejných zamestnancov, niektoré ich práva a povinnosti.
23. Verejné rozpočty a ich miesto v rozpočtovej sústave Slovenskej republiky. Rozpočtová sústava a jej zložky. Štátne účelové fondy a rozpočty sociálnej a zdravotnej poisťovne v Slovenskej republike.
24. Štátny rozpočet. Ekonomická charakteristika štátneho rozpočtu SR. Príjmy a výdavky štátneho rozpočtu. Princípy a pravidlá rozpočtového hospodárenia na Slovensku. Rozpočtový proces.
25. Charakteristika a úlohy verejných rozpočtov organov územnej správy v Slovenskej republike (obcí a VÚC). Príjmy a výdavky. Rozpočtový proces. Fiškálna decentralizácia v SR. Miestne dane a poplatky v SR.

OKRUHY OTÁZOK NA ŠTÁTNE SKÚŠKY

V AKADEMICKOM ROKU 2024/2025
magisterské štúdium – Verejná správa

Regionálny rozvoj – 2. blok

1. Trh práce – vymedzenie, vývoj a segmentácia. Ľudský kapitál (kvalifikácie, kompetencie, zručnosti). Vyrovnávanie príležitostí na trhu práce (aktívne starnutie, vekový manažment, zosúladzovanie rodinného a pracovného života).
2. Nezamestnanosť – podstata, príčiny a druhy. Zamestnatelnosť (vymedzenie, kľúčové indikátory zamestnatelnosti v EÚ). Migrácia. Rizikové skupiny na slovenskom trhu práce. Nezamestnanosť v regiónoch SR.
3. Politika zamestnanosti - základné funkcie. Keynesiánska a liberálna politika zamestnanosti. Aktívna a pasívna politika zamestnanosti – ciele, prostriedky. Strategické priority, národný a akčný plány rozvoja zamestnanosti v SR.
4. Politika trhu práce a služby zamestnanosti. Aktívne opatrenia na trhu práce (sprostredkovanie zamestnania, evidencia, národná sústava povolání, sektorová rada, informačné a poradenské služby, vzdelávanie a príprava pre trh práce). Príspevky a projekty na podporu zamestnanosti a zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím.
5. Európsky trh práce. Európska stratégia zamestnanosti (ESZ) – ciele, vývoj (smery hospodárskych politík a usmernenia pre oblasť zamestnanosti, európsky semester). Cieľové hodnoty EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a sociálnej ochrany pre rok 2030. Implementácia ESZ v SR.
6. Komunálna politika (vymedzenie pojmov), právne, sociologické, politologické a ekonomické východiská komunálnej politiky. Aktéri komunálnej politiky. Účasť občanov na tvorbe a realizácii komunálnej politiky. Realizácie komunitného plánu obce.
7. Obec ako základná jednotka komunálnej ekonomiky a politiky. Postavenie obce v systéme verejnej správy, európsky štandard a funkcie obecnej samosprávy. Obecná samospráva v systéme verejnej správy SR. Osobný a územný základ samosprávy.
8. Optimálna veľkosť obce – predpoklad efektívneho výkonu kompetencií. Formy konsolidácie sídelnej štruktúry. Európska charta miestnej samosprávy. Vznik a vývoj obecnej samosprávy na Slovensku po roku 1989. Vplyv reformy verejnej správy v rokoch 2001-2005 na posilnenie samosprávneho pôsobenia obcí. Decentralizácia kompetencií a financií.
9. Majetok obce. Podstata komunálneho majetku a vlastníctva. Funkcie obecného majetku a spôsoby hospodárenia s majetkom. Finančná politika obce, nástroje a ukazovatele finančnej kapacity. Vlastné a ostatné zdroje miestnej samosprávy.

10. Sociálna politika obcí. Sociálne služby a sociálna pomoc poskytovaná obcami. Kompetencie obcí v sociálnej politike a predpoklady ich realizácie. Formy a nástroje obecnej sociálnej politiky. Komunitné plánovanie sociálnych služieb.
11. Podnikateľská politika obce, obec v postavení podnikateľa a tvorcu podnikateľského prostredia. Spolupráca obce s podnikateľmi a neziskovými organizáciami lokalizovanými na území obce.
12. Programový prístup k rozvoju obcí. Podstata a programové nástroje (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, územný plán, stratégia rozvoja obcí). Vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Realizácia LED na Slovensku. Participácia subjektov pri tvorbe jednotlivých dokumentov.
13. Predmet regionálnej ekonómie a ekonomiky. Vznik a rozvoj regionálnej ekonómie (ekonomické chápanie priestoru, lokalizačné teórie, teórie a koncepcie rozvoja v priestore – keynesovský, neoliberálny). Význam regionálnej ekonomiky a politiky pre prax.
14. Priestor ako spoločensko-ekonomická kategória. Priestorová štruktúra (prvky, resp. faktory v priestore). Podsystemy priestorovej štruktúry. Subjekty ovplyvňujúce priestorovú štruktúru.
15. Región ako základný objekt skúmania regionálnej ekonomiky (región a sídlo). Regionálna typológia (homogénny región, nodálny región, prirodzený región, administratívny región). Regionalizácia. Súčasné územné členenie SR. NUTS klasifikácia. Funkčné mestské regióny.
16. Rozvoj regiónu. Endogénne faktory rozvoja. Exogénne faktory rozvoja. Vplyv faktorov na rozvoj regiónov. Ekonomický rast a rozvoj regiónov. Ukazovatele pre meranie úrovne rozvoja regiónu.
17. Konkurencieschopnosť regiónu. Kategorizácia konkurencieschopnosti regiónov. Faktory konkurencieschopnosti regiónu. Regionálne disparity, ich príčiny a dôsledky.
18. Regionálna politika (objekty, subjekty). Systémový prístup k uplatňovaniu regionálnej politiky. Regionálny systém inovácií (partnerstvá, siete, učiace s regióny). Regionálna politika na Slovensku - vývoj a súčasné prístupy. Zdroje financovania regionálnej politiky (vlastné, zdroje z EÚ atď.).
19. Vývoj regionálnej politiky v Európe. Zásadné reformy regionálnej politiky v Európskej únii. Princípy regionálnej politiky v Európskej únii (kohézna politika, politika súdržnosti). Finančná solidarita v prospech menej rozvinutých regiónov a sociálnych skupín.
20. Kohézna politika EÚ po roku 2020 - ciele, financovanie a programové dokumenty, implementácia v podmienkach SR (investície do pracovných miest a rastu, Interreg, nástroje EÚ).
21. Pracovný pomer ako základný a najvýznamnejší pracovnoprávny vzťah. Druhy pracovného pomeru (súbežné pracovné pomery, domácka práca s použitím informačných technológií - home office). Vznik pracovného pomeru. Pracovná zmluva, jej obligatórne a fakultatívne náležitosti. Forma pracovnej zmluvy.

22. Individuálne a kolektívne pracovné právo. Systém (členenie) pracovného práva. Sociálna dimenzia zamestnaneckých vzťahov v pracovnom práve. Individuálne pracovné právo – vzťah zamestnávateľ a zamestnanec. Kolektívne pracovné právo a kolektívne pracovnoprávne vzťahy. Formy kolektívnych pracovnoprávných vzťahov.
23. Hmotná zodpovednosť zamestnanca v pracovnom práve. Jej charakteristika a funkcie. Všeobecné a osobitné predpoklady zodpovednosti zamestnanca. Druhy zodpovednosti zamestnanca - všeobecná a sprísnená zodpovednosť. Výška náhrady škody.
24. Hmotná zodpovednosť zamestnávateľa za škodu v pracovnom práve - jej charakteristika, všeobecné a osobitné predpoklady. Zbavenie sa zodpovednosti zamestnávateľa. Druhy zodpovednosti zamestnávateľa. Výška náhrady škody.
25. Skončenie pracovného pomeru (spôsobu skončenia pracovného pomeru - dohodou, výpoveďou, okamžitým skončením, uplynutím doby, v skúšobnej dobe). Hromadné prepúšťanie, odstupné a odchodné. Neplatnosť skončenia pracovného pomeru.